

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
v/Martin Hill Oppegaard

Martin-Hill.Oppegaard@kmd.dep.no

Oslo, 24. februar 2016

SEKRETARIAT FOR KONTROLLUTVALG

Vi viser til e-post fra KMD v/ Martin Hill Oppegaard datert 4. februar 2016.

Bakgrunn for saken:

I forbindelse med rapporten «85 tilrådingar for styrkt eigenkontroll» som ble utarbeidet i 2009 laget FKT et notat «Om ulike sekretariatsordninger for kontrollutvalgene i norske kommuner og fylkeskommuner», jf. vedlegg. Notatet ble sendt departementet 19. mai 2009 der det bl.a. ble konkludert slik når det gjelder modell 10 «Kommunalt bytteforhold»:

Modell 10	KOMMUNALT BYTTEFORHOLD	
Tal →	Sekretariat etter denne modellen: 1	Kommunar: 3 / Fylkeskommunar: 0
Kven:	Askøy, Vaksdal og Samnanger. (3 kom.) (Samnanger vurderar for tida å gå over til anna ordning)	
Skildring:	- Tilsett i rådmannen sin administrasjon er sekretær for kontrollutvalet i ein annan kommune. Gjerne "bytteteneste". - Ei form for kjøp av tenester i anna regi. - Arbeidsgjevaransvaret er ivareteke av kommunen der vedkomande er tilsett.	
FKT sin merknad:	- Ordninga må reknast å vera i tråd med lov og forskrift når det gjeld skilje mellom bestillar og utførar. - Samstundes kan det diskuterast om det er i tråd med lovgjevar sin intensjon om skilje mellom sekretariatstenesta og administrasjon i kommunen når vedkomande som utfører tenesta kan koma i situasjonar der det vert stilt spørsmål ved habilitet. Ettersom vedkomande og utfører andre ordinære kommunale oppgåver, og kommunar samarbeidar innafor mange felt, kan det oppstå ein situasjon der kontrollutvalet ønskjer særskilt fokus på dette ansvars / samarbeidsfeltet som vedkomande elles utfører. - FKT meiner det er uheldige sider med eit slik bytteforhold. - Fare for at ein er gjensidig grei med kvarandre? – eller at ein "tar att" for sist? - KRD bør vurdere desse momenta.	

Av dette går det frem at FKT allerede i 2009 mente at slike bytteforhold har uheldige sider.

Vi viser til forskrift om kontrollutvalg § 20 der det står:

«Kommunestyret eller fylkestinget skal sørge for at kontrollutvalget har sekretariatsbistand som til enhver tid tilfredsstiller utvalgets behov.

Sekretariatet skal påse at de saker som behandles av kontrollutvalget er forsvarlig utredet og at utvalgets vedtak blir iverksatt.

Sekretariatet skal være uavhengig av kommunens eller fylkeskommunens administrasjon og av den eller de som utfører revisjon for kommunen eller fylkeskommunen. Sekretariatsfunksjonen kan ikke legges til kommunens eller fylkeskommunens administrasjon. Den som utfører revisjonsoppgaver for den aktuelle kommunen eller fylkeskommunen, kan ikke utøve sekretariatsfunksjoner for kontrollutvalget. Det samme gjelder medlemmer av kontrollutvalget eller kommunestyret eller fylkestinget i den aktuelle kommunen eller fylkeskommunen.

Den som utfører sekretariatsfunksjon for kontrollutvalget er direkte underordnet kontrollutvalget og skal følge de retningslinjer og pålegg som utvalget gir. Administrasjonssjefen har innenfor kontrollutvalgets myndighetsområde ikke instruksjons- eller avgjørringsmyndighet overfor sekretariatet.»

I merknaden til samme forskrift står bl.a. dette:

«Sekretariatet for kommunens eller fylkeskommunens kontrollutvalg må ha tilgang på en bredt sammensatt kompetanse.»

Vi viser også til at det i kontrollutvalgsboken på side 22 bl.a. står dette om kontrollutvalgssekretariat:

«Sekretariatet er kontrollutvalgets viktigste hjelper og støttespiller. Et velfungerende sekretariat er en forutsetning for at kontrollutvalget kan kunne utføre sin tilsyns- og kontrollfunksjon på en god måte.»

«Sekretariatsfunksjonen kan imidlertid ikke legges til administrasjonen eller revisjonen. Begrunnelsen for dette er at kontrollutvalget skal føre kontroll med administrasjonen og føre tilsyn med revisjonen.»

Drøfting:

Siden 2009, og frem til nylig, har det bare vært to kommuner i Norge som har hatt slike bytteforhold, Vaksdal og Askøy. Fra 1. januar 2016 har imidlertid Os (Ho) og Austevoll inngått tilsvarende avtale om å bytte sekretariat for kontrollutvalget. FKT er også gjort kjent med at det er andre kommuner i Hordaland som vurderer å inngå tilsvarende bytteordninger.

Etter FKT sin mening, er dette en meget bekymringsfull utvikling. Det kan bidra til at det blir stilt spørsmål ved uavhengigheten til, og dernest kunne svekke tilliten og integriteten, til kontrollutvalgene i de aktuelle kommunene. I verste fall kan det også bidra til å svekke tilliten og integriteten til kontrollutvalgsinstituttet i Norge som sådan.

FKT ser bl.a. disse betenkelige sidene ved slike bytteordninger:

- Det vil fort kunne stilles spørsmål ved om slike ordninger ivaretar lovens krav til uavhengighet

- Hvem skal kunne instruere den aktuelle medarbeideren som skal gjøre sekretariatsoppgaver for kontrollutvalget i nabokommunen?
 - Skal rådmannen i egen kommune kunne instruere vedkommende?
 - Skal rådmannen i nabokommunen kunne instruere vedkommende?
 - Eller skal kontrollutvalget i nabokommunen kunne instruere vedkommende?
- Hvem skal bestemme når og hvor mye sekretæren skal kunne jobbe for nabokommunen?
- Ettersom sekretæren utfører andre ordinære kommunale oppgaver, og kommuner samarbeider innenfor mange felt, kan det oppstå en situasjon der kontrollutvalget ønsker særskilt fokus på dette ansvars-/samarbeidsfeltet som vedkommende ellers utfører. Vi er bl.a. kjent med at Austevoll og Os samarbeider innenfor skatteoppkreving og landbruk.
- Det kan fort dannes en oppfatning av at den ene rådmannen «er grei» med den andre rådmannen og motsatt
- Har sekretæren, som har dette som en liten del av sin øvrige jobb, tilstrekkelig kapasitet «*som til enhver tid tilfredsstiller utvalgets behov*»?
- Kan sekretæren i slike tilfeller klare å: «..... *ha tilgang på en bredt sammensatt kompetanse*» på de spesielle fagfeltene som er kontrollutvalget sitt ansvarsområde?
- Er det greit med den åpenbare sårbarhet som oppstår når sekretær ev. skulle bli syk eller være borte av andre grunner?

Konklusjon:

FKT mener at KMD sitt syn på slike bytteordninger er prinsipielt viktig å få avklart. Det er videre av stor betydning at KMD tar tydelig og klar avstand fra ordningen. Dersom dette får bre om seg kan det bidra til at det blir stilt spørsmål ved uavhengigheten til og dernest kunne svekke tilliten og integriteten til kontrollutvalgene i de aktuelle kommunene. I verste fall kan det også bidra til å svekke tilliten og integriteten til kontrollutvalgsinstituttet i Norge som sådan.

Vår anbefaling til KMD om slike bytteordninger er:

1. Primært at slike bytteordninger blir erklært ulovlige, og at de må opphøre snarest.
2. Sekundært at slike bytteordninger er meget uheldige, og at de bør opphøre snarest.

Vennlig hilsen

Per Rune Vereide (s)
Styreleder

Vedlegg: Notat fra FKT om ulike sekretariatsordninger – datert 19. mai 2009